

BERTÓK LÓRÁND

Szakmai nyelvünk

Ha egy nemzet elveszti saját nyelvét, eltűnik, beolvad. Korunk, a világgymarmatosítás (globalizáció) kora; ez már tulajdonviszonyai miatt sem kedvez ! -!9!2 nyelv fennmaradásá.+ . Ha így haladunk, rövidesen csak a „bennszülöttek” nyelve lesz a magyar. Ha nem teszünk ellene, akkor a gyárakban, az irodákban, az egyetemeken rövidesen angol lesz a „hivatalos” nyelv.

Sajnos napjainkban már minden túlzás nélkül állíthatjuk, hogy mind a köz- mind a szakmai magyar nyelv igen lepusztult állapotban van. Gyakorlatilag minden szakmai nyelvünk, mind szóhasználatában, mind szerkezetében pongyola, félgyarmati jellegűvé vált, noha erre semmi külső hatás nem kényszerítette használóit. Így ez az „önkéntes gymarmatiság” egyik sajnálatos tüneteként fogható fel. Biztos, hogy ebben nagy szerepe van a számítógépes, kores nyelv kialakulásának is. Pedig az egyes szakmák már a XIX. század végén és a múlt század első felében megszabadultak a német szakmai kifejezések többségétől és jelentősen magyarodtak. Így például a magyar orvosi nyelv a XIX. század végén sokkal magyarabb volt, mint ma, még „latin szempontból” is. Az újabb kori „angolkór” azonban nemcsak a köznyelvben, de minden szakmai nyelvben is jelentkezik. Ha egy fiatalember hazajön 1-2 éves tanulmányútjáról, már nem tud egy ép magyar mondatot elmondani. Minden második szava idegen, kores, angol vagy angolosított latin. Sokszor már csak a kötőszavak magyarok.

Elkeserítő kézbe venni egy szakmai rendezvény meghívóját, mert abban már magyar szó az ülés megjelölésében, céljában, lebonyolításrendjében (konferencia, workshop, szimpozium, regisztráció, credit stb.), az előadások címében is alig található. Elgondolkodva a fentiek megállapítható, hogy ennek a veszedelmes nyelvromlásnak az okai többek között a következők lehetnek. Az első az a tévhit, hogy magyarul nem lehet kifejezni valamit. A második és nem jelentéktelen ok, hogy azt hiszik, ez az „előkelőbb”, a korszerűbb. A harmadik ok egyszerűen a lus-

taság, mert nem keressük a megfelelő magyar kifejezéseket. A negyedik ok pedig az, hogy fogalmunk sincs arról vagy észre sem vesszük, hogy ez a mai nyelvi helyzet nagyobb veszélyt jelent, mint a régebbiek. Pedig lehet ma is tiszta magyar nyelven beszélni és írni, csak először magunkat kell meg- és legyőzni, oda kell figyelni, és tudatában kell lenni annak, hogy a magyar igen gazdag nyelv, amelyen bármit ki lehet fejezni.

Mindent meg kell tenni szakmai nyelvünk visszamagyarosításáért, mert ez nemzeti fennmaradásunk záloga. Minden szakmában össze kell gyűjteni azokat a szakembereket, akiknek fontos a magyar nyelv és hajlandók is érte tenni valamit. Minden szakmai alkalmat meg kell ragadni a helyes magyar beszéd és írás terjesztésére. Sajnos, ma még ott tartunk, hogy azok, akik egyetértenek ezzel a gondolattal és cselekvési tervvel, azok sem tudnak beszélni-írni idegen szavak nélkül, pedig ezek a szavak nem gazdagítják, hanem szegényítik a nyelvet. Így például csak az „információ” szó 29 szép, magyar szót szorít ki nyelvünkéből. Nem beszélve a „már minden magazin, minden fesztivál” jelenségről (pl.: juhászfesztivál, tarhonyafesztivál stb.) és egyéb borzalmakról.

A *Mondjuk Magyarul* mozgalom éppen azért indult el, hogy legalább még ebben az eléggé kései időben igyekezzen felhívni a különböző területeken dolgozó magyar szakemberek figyelmét a felelősségükre anyanyelvünk megmentésének ügyében. Mindnyájan felelősek vagyunk.

Szerencsére egyre többen vannak azok a szakemberek, akik a saját területükön igyekeznek mindent megtenni a szakmai nyelvek visszamagyarosítása érdekében. Hogy csak két példát említsek, a lélektani szaknyelvet Molnos Angéla és lelkes csapata, az orvosi nyelvet pedig Bősze Péter és munkatársai igyekeznek elkorcsosult voltából kiemelni. Mindannyian tudjuk, hogy ez nem könnyű feladat, de menteni kell azt, mit ránk hagytak a századok.